

Izhaja

vsako sredo in vsak petek.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXX.

Celovec, 3. velikega travna 1911.

Št. 18.

Posojilnice in naši nasprotniki.

Kmalu se prične volilna borba, oziroma se je že pričela. Od ene strani dežele do druge bodo odmevala razna očitavanja, v katerih liberalci niso bili nikoli izbirčni. Nadejati se je, da bodo posebno zlorabili nezgode, ki so doleteli **nemško stranko** v naši deželi in liberalno stranko v Ljubljani. Nasproti tem napadom naj vedo naši somišljeniki:

Sovražniki kmečkega stanu.

Kdor agitira zoper posojilnice, je nevaren sovražnik kmečkega stanu! Za pametnega posestnika je vsaka poštena posojilnica silnega pomena. Od dne do dne je gospodar prisiljen iskati kje denarne pomoči. Danes je treba postaviti v hlev živino, jutri se mora morebiti kaj popraviti pri hiši, gozd še ni dorasel, v trenutku pa ni nič prodati in krava bo šele čez mesec povrgla tele! Nekdaj smo imeli več denarne zaloge sami doma, dandanes je žal ni več.

Denarna zaloga je zdaj deloma v posojilnicah. In ta zaloga je bila do letošnjega leta popolnoma zadostna; vsakdo, ki je potreboval posojila, ga je lahko in vsak čas dobil, če mu je bilo mogoče zaupati. Zdaj so se razmere silno izpremenile. Neumni, brezvestni in hudobni nemški in nemškutarški liberalni hujskači so ljudi razburili in vznemirili, da so znaten del svojih vlog dvignili in agitacija traja še naprej, da si ljudje, ki imajo gotovine, še prav ne upajo, priti z denarjem zopet tja, kamor bi naj prišli, v posojilnice!

Neumna je bila in je še ta agitacija. No nemški in nemškutarški liberalci sčuvajo proti našim posojilnicam, vznemirjajo tudi lastne ljudi, ki dvigajo vloge tudi v posojilnicah liberalne nemške stranke. Morebiti jih je obračun liberalne Zadrufne zveze v deželi nekoliko spameto-

val, morebiti pa tudi ne, ker nemškutar pride ob pamet vsakokrat, ko se začne zagajati v Slovenca.

Zlobna je taka agitacija, ker vsakdo ve, **da vlagatelji v naših posojilnicah izgubiti ne morejo!** Kako da to ni mogoče? Ker v teh posojilnicah jamčijo udje - posestniki! Vse naše posojilnice pa so na široki podlagi kmečkega posestva in če ima kaka posojilnica 500 kmečkih udov, ji lahko zaupaš milijone, ker posestva vseh teh kmetov so milijone vredna. Kmet ni kakor trgovec. O trgovcu in obrtniku v mestu dostikrat ne veš, kaj je vreden? Morebiti ima stotisoče, morebiti ničesar ni njegovega. Kmet tudi ni kakor uradnik v mestu. Uradnik nastopa kot gospod, a če bi šel k njemu rubit, bi niti počenega groša ne preostajalo rubežni, ker mu je plača dostikrat že popred zarubljena! Zato bi moral kmet imeti do svojih družtev več zaupanja!

Posojilnica je ljudstvo.

Zopet moramo ljudi opozarjati, da posojilnica ni kak trgovec, ki se je morebiti iz tujine prselil k nam in hoče tukaj delati zase dobiček. Posojilnica je kmečko ljudstvo. Posojilnica je društvo, kateremu je eden predsednik, nekaj je odbornikov, sto, tristo, štiristo, petsto pa je udov in ti so zopet skoraj brez izjeme kmečki posestniki. Udje so vsi, kateri so posojilnici kaj dolžni in vsi ti jamčijo za posojilnico. **Ako tedaj kdo agitira zoper kako posojilnico, ne hujska zoper župnika, ne zoper kakega posestnika, marveč zoper vse, ki jih je v dotični okolici, sto, dvesto, tristo, štiristo, petsto ali še več.** In vsi ti bi se morali zoper cigana, ki se drzne napadati njihovo blagostanje, dvigniti, kakor en mož! Ni se treba pretepati, treba je le s pričami dokazati napad in posojilnica bo dotičnika pri sodnji poiskala in prisilila, da bo izginil med nemškutarji in molčal.

Agitirajte za posojilnice!

Dolžnost udov naših posojilnic je, da v tako težavnih razmerah tudi sami skrbijo, da v studenec, iz katerega hodijo zajemat vode, prihaja dosti dotoka. Velikomestne banke iščejo vsakega zasebnika s svojimi pismi in ponudbami, v časnikih se naznanjajo, in njihovi zastopniki hodijo dostikrat od duri do duri. Posojilnicam do zdaj ni bilo nikdar treba, iskati si gmotnih virov, kmetje so videli in vedeli, kam naj devajo svoje prihranke in veselilo jih je, videti po svojih vaseh rasti male lastne denarne zavode, rasti neko skupno premoženje, ki bo po preteku petdesetih let v velik blagoslov tistim, ki pridejo za nami. To opravičeno zaupanje se mora ponoviti, na novo vzbuditi in uglobiti. Saj bodo ljudje sedaj morali vendarle spoznati: 1. Da se v posojilnicah ne izgubi nič; 2. da je tukaj denar naložen na boljše obresti, kakor kje drugod, in 3. da na ta način stori vsak nalagatelj še dobro delo, ker pomaga društvu in vsem društvnikom pri lepem, rodoljubnem in splošno koristnem delovanju.

Pazite torej pri volivni agitaciji, da se ne bo napadalo posojilnic!

Zavrnite vsakogar in razložite vsem, da taki napadi škodujejo vsemu ljudstvu!

Skrbite vsi, da kmečko ljudstvo, da brati in sestre posestnikov, hlapci in dekle nalagajo v posojilnicah, kar imajo prihranjenega denarja!

Pritožbe.

V minulih mesecih so morale razne posojilnice zahtevati od svojih udov, da poravnajo zaostale obresti, da deloma vračajo, vsaj kar je starejših dolgov. V neko posojilnico je prišel posestnik razgrajat: »Zakaj mi delate take stroške, nimam denarja od kod vzeti, vse bom plačal, a ne zdaj! Prodal

Podlistek.

Odlomek povesti o godcu Zvirtalu.

Stari godec Zvirtala je umrl. Zavihal je brke, stisnil harmoniko pod pazduho ter se odpravil proti nebesom.

Pogleda: Vrata so zaprta.

Misli: Trkal na vrata ne bom. Menda še spe. Vsede se na štor pred vrati in čaka. Toda kmalu mu postane dolgčas, vzame harmoniko izpod pazduhe, poskusi s prsti na tipkah, potegne in zaigra. Začetkom je igral tiho, da ne bi budil, pozneje je pa potegnil močneje. Ko je zaigral, se je pa spomnil na svojo babo, ki jo je pustil na zemlji, in ko se je spomnil babe, je zapel:

Ljubi samski stan, ti si lep tako, kamor se ozrem, povsod vidim ženó!

Ko je tako zapel nekoliko glasno, je zaslišal za vrati:

»Kdo je tam?«

»Sveti Peter« — pomislil je Zvirtala, toda odgovoril je pogumno, ker so ga za časov cesarice Marije Terezije vzeli h kirasirjem in je celih dvanajst let služil:

»Jaz!«

»Kakšen jaz?«

»Zvirtala.«

»Kaj se pa tako dereš?«

»Saj se ne derem, samo pojem.«

»Da bi te hu...« hotel je reči sv. Peter, a se je v zadnjem trenutku spomnil, da ne sme kleti — »s takim petjem! Zakaj si pa tako pozno prišel?«

»Res sem prišel o nekoliko nerodnem času. Toda jaz sem šele včeraj zvečer umrl.«

»Včeraj zvečer?! Potem bi pa moral biti šele na pol pota!«

»He, sveti Peter, jaz dobro hodim, sem Gorenjec!«

»Odkod pa si?«

»Z Gorenjskega.«

»Od Tržiča?«

»Da.«

»Iz katere vasi?«

»Če vam prav povem, saj vseeno ne boste vedeli. Saj je ne poznate.«

»Jaz vse poznam. Odkod si torej?«

»S Počakovega.«

»Kako se pa pišeš?«

»Boštjan Brcek.«

»Kako te pa kličejo?«

»Zvirtala.«

»Kako se pa pri hiši pravi?«

»Pri Oklesku.«

»Torej vsedi se tamle, Oklesek, dokler se ne zdani. Pa ni treba ropotati.«

»Ne bom, ne. Lahko noč, pa dobro spite!«

»No, no, tiho!«

Nekaj časa je sedel Boštjan Zvirtala tiho. Proti jutru ga je pa začelo zebsti, dasi-

ravno je bilo še poleti, ter je spet pritisnil na harmoniko.

Kar se prikaže nad vrati neka glavica, za njo druga, tretja.

Bili so angelčki.

»St, st,« reče eden, »kako lepo igra!«

Ko je Zvirtala to slišal, je potegnil za harmoniko z vsemj prsti in zaigral koračnico: »Hej, Mažar pije, hej, Mažar plača!«

»Ah, kako je lepo! Prekrasno!« so klicali angelčki. »Kakšna muzika pa je to?«

»To je rokovnjaški marš.«

»Ah, rokovnjaški, — ah, rokovnjaški!« začeli so klicati angelčki in ploskati v roke.

»Ah! kako je to lepo!«

V tem je zaškripal ključ v ključavnici, vrata so se odprla, in nebeški ključar sveti Peter je stal na pragu.

»Zvirtala!«

»Kaj?«

»Pojdi!«

»V nebo ni treba prositi!«

Takoj se je razneslo po nebesih, da je prišel tisti Gorenjec, ki igra na harmoniko. Ta novica je prišla do samega Boga očeta, ki je zjutraj vstal in na hodniku pred hišo sedel in iz pipice kadil. Bila je ravno nedelja in zato ni nič delal.

Niso še Zvirtala ukvartirali, ko je že prišel angel, toda ne tako majhen, v beli srajčici in z belima perutničicama, ampak velik, v srebrni opravi in z ognjenim mečem

sem lesa za 4000 K, kupec bi mi ga moral zdaj plačati, pa mi pošlje le 400 K! Doma imam delavce, pa moram zamuditi čas in hoditi sem, povrhu pa še plačevati odvetnika...» Gospodar se je odboru smilil, bil je pošten, a obresti so bile že čez tri leta zaostale in se ga je moralo prisiliti, da pride. **Če je bilo zdaj in bo v bodoče treba več tožb, kakor prejšnja leta, naj ljudstvo ve, da je temu kriva brezvestna hujskarija naših narodnih in verskih nasprotnikov!** Ti so spravili nekatere naše posojilnice v zadrego, posojilnice morajo vračati vlagateljem vloge in morajo denar dobiti od tistih, katerim je posojen. V prvi vrsti morajo dobiti zaostale obresti in stara neuknjižena posojila. Do tega pa upamo, da nikjer ne bo prišlo, da bi morali odpovedati tistim, ki so redno plačevali, kar so bili plačati dolžni, kajti tudi ta nemir bo potihnil in staro zaupanje se bo zopet vrnilo.

Naš narod se vedno bolj loči v dva dela. Slovensko ljudstvo naj se drži svojih slovenskih voditeljev, naj bere svoj časnik, naj zahaja v svoje gostilne, naj kupuje pri svojem trgovcu, naj hodi v svojo posojilnico po pomoč in tja naj nosi svoj težko prisluženi denar!

Krivicica krivic — ob fleh!

»Moj up je šel po vodi, le plavajmo za njim!«

Tako bodo sedaj peli po Koroškem nemški nacionalci, vsi, od urednika struženih »Freie Stimmen« do zadnjega, najbrez-pomembnejšega nemškutarskega učitelja na Koroškem do deželnega šolskega sveta in naučnega ministra.

Ravnokar je bila dostavljena razsodba c. kr. upravnega sodišča na Dunaju v zadevi učnega jezika na šolah v Strojni in Št. Danijelu. Slovenska javnost se še spominja, da so pred nekaterimi leti vrli slovenski kmetje v Strojni in Št. Danijelu pričeli boj za postavno ljudsko šolo, da pa sta deželni šolski svet in tudi ministrstvo za uk in bogočastje zahtevalo slovenskih kmetov, da se na imenovanih šolah upelje slovenščina kot učni jezik, kratkoma odklonila. Znano je tudi, kako je n. pr. c. kr. državno sodišče na Dunaju to postopanje šolskih oblasti kot protipostavno obsodilo in kako je potem tudi c. kr. upravno sodišče na Dunaju pritožbi Strojancev in Št. Danijelčanov ugodilo.

Te dni pa je bila ta velevažna odločba upravnega sodišča strankam dostavljena in ministrstvo bo sedaj moralo nanovo razsoditi in **bo moralo zahtevi Strojancev in Št. Danijelčanov ugoditi**, četudi se nemški nacionalci v deželnem šolskem svetu z baronom Heinom vred na glavo postavijo.

Zanimivi so razlogi odločbe upravnega sodišča. Dotični merodajni odlomek te razsodbe se glasi doslovno takole:

»Sodni dvor je pri stvarnem reševanju vprašanja spoznal, da se more § 6. državnega ljudsko-šolskega zakona, katerega bi bilo glede vprašanja, ali more na eni in isti šoli ostati en ali več učnih jezikov, mogoče na različen način razlagati, vsekako razlagati samo v zvezi z drugimi postavnimi določili, torej posebno tudi z ozirom na člen 19. državnega temeljnega zakona od 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142. Ker pa člen 19, odstavek 3, predpisuje, da morajo v deželah, kjer stanuje več narodnosti, javne učne naprave biti tako urejene, da vsaka narodnost, ne da bi se je k učenju drugega deželnega jezika sililo, dobi potrebna sredstva za izobrazbo v svojem lastnem jeziku, zavoljo tega se mora priznati, da bi v okviru vseh tukaj v poštev prihajajočih postavnih določil ne bila upravičena taka razlaga § 6. državnega ljudsko-šolskega zakona, vsled koje bi smele šolske oblasti brez dovoljenja odločilnih faktorjev na eni in isti šoli upeljati več učnih jezikov in bi bili tako učenci prisiljeni pouk sprejemati še v kakšnem, to je v drugem deželnem jeziku kot učnem jeziku.

Vsled te nujne razlage § 6 prišel je sodni dvor do prepričanja, da so bile pravice, ki izvirajo iz tega paragrafa pritožujoči se občini z izpodbijanimi razsodbami, kršene in se je vsled tega v zmislu § 7 zakona od 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 ex 1876, izpodbijane odločbe moralo razveljaviti.«

Tako govori razsodba c. kr. upravnega sodišča z dne 16. februarja 1911, št. 1667 ex 1911. **S tem je postavljeno načelo za jezikovno ureditev ljudskih šol na slovenskem Koroškem. S tem je obsojen sedanji šolski sistem**, zoper katerega se vodi na Koroškem boj že iz časa našega nepozabnega Andreja Einspielerja. Vrlim slovenskim kmetom v Strojni in Št. Danijelu pa gre hvala in priznanje, da so kljub vsem zaprekam in zavlačevanju od strani šolskih oblasti to vprašanje tirali do konca in je slednjič v prid celemu slovenstvu na Koroškem tako **zmagonosno** končali.

Ta slučaj pa nam obenem kaže, da je treba samo odločnosti in vztrajnosti ter moške značajnosti, pa se tudi na Koroškem da še marsikaj doseči.

Kljub temu pa bodo nemški nacionalci in njihovi nemškutarski podrepaniki sedaj ob času volitev zopet otepali vogle slovenskih hiš in beračili za — slovenske glasove za tisto stranko, zoper katero so morali Strojanci in Št. Danijelčani iti pravice iskati po dolgoletnem boju pred dva najvišja sodišča na cesarski Dunaj! Slovenski volilci, po-

molite jim pod nos te razsodbe, ki so neovrgljiv dokaz »spravoljubnosti in pravičnosti« koroškega nemštva in njegovih pomočnikov, slovenskih poturic.

Pred volilce, obrekovalec!

Našel se je človek, ki je iz sovraštva do katoliškonarodne stranke na Koroškem v listu, ki je vzel narodnost v zakup, v »Slovenskem Narodu« z dne 29. aprila, dvignil v imenu liberalizma prapor narodnega izdajalstva, in to v hipu, ko se koroški Slovenci, kar nas je res narodno žutečih, trudimo na vse kriplje, da zasiguramo edini slovenski mandat in si tako ohranimo najboljše sredstvo samoobrambe.

Našel se je brezimen obrekovalec, ki je v svoji strankarski strasti in zaslepljenosti izdal v »Narodu« oklic, da ne sme biti izvoljen državni poslanec gosp. Grafenauer, ampak socialni demokrat.

Brezimni obrekovalec piše med drugim: »Pri zadnjih državnozbornih volitvah je bil Grafenauer izvoljen ne kot klerikalec, marveč kot slovenski ljudski kandidat. Volili so ga vsi zavedni Slovenci, ne samo klerikalci, marveč tudi naprednjaki in socialisti. Zgodilo se je to, ker pač nihče ni vedel, kako stališče bo zavzemal v državnem zboru.« Grafenauerju očita, da je vstopil v »Slovenski klub«. Kako je vse to privlečeno za lase! Brezimni obrekovalec naj pove, kdaj da je kandidiral gosp. Grafenauer na drug program kakor na katoliškonarodni program! In če je vstopil v »Slovenski klub«, ni storil tega iz lastnega nagiba, ampak na izrecno voljo volilcev. Ali je »Narodovemu« dopisniku že ušlo, da je shod slovenskih zaupnikov iz vseh krajev slovenskega volilnega okraja z vsemi proti trem glasovom odločil in svojega poslanca pozval, da vstopi v »Slovenski klub«. In preteklost je pokazala, da so slovenski zaupniki določili svojemu poslancu edino pravo pot!

Nadalje očita »Narodov« dopisnik poslancu, da ni delal v državnem zboru za koroške Slovence, marveč za kranjski klerikalizem. Ne bomo na tem mestu razmotrivali, koliko dobrega je storil g. poslanec Grafenauer za svoje volilce za časa suše, za časa požarov itd., vprašamo pozabljivega »Narodovega« člankarja, kdo pa je razkril v državnem zboru rakrano v narodnem telesu koroških Slovencev, koroški barbarski šolski sistem? Gospod poslanec Grafenauer je storil to, in sicer na tak odličen način, kakor še noben izmed njegovih cenjenih prednikov, slovenskih poslancev, ki so se s hvalevredno vnemo zavzeli za koroške Slovence. Kdo je na Dunaju kot prvi res dokazal osrednji vladi, da koroške nasilnosti niso bajke, ampak da vpijejo krivice, ki jih trpimo od nemških nacionalcev, naravnost v

na strani, perutnici je pa imel iz mavrice, ter je rekel:

»Zvirtala!«

»Kaj?«

»Ali res znaš igrati?«

»Res.«

»Razbojniškega?«

»Ja.«

»Ali bi zaigral?«

»Zakaj bi ne zaigral? Pred kom pa?«

»Pred Bogom očetom.«

Zvirtala se je popraskal za ušesi. Toda samo enkrat. Saj je bil Okleskov in vsi Okleski so bili korajžni ljudje.

»Bom pa.«

»Pa pojdiva,« reče angel po gorenjsko.

»Vas lepo vprašam, ali niste bili morda kdaj na Gorenjskem?« vpraša Zvirtala vljudno.

Angel se nasmehne.

»Enkrat sem bil,« reče.

»Kje pa? Toda oprostite, da sem tako predrzen.«

»Ko so se vaši ljudje tolkli s Turkom doli v Kokrski dolini, smo pomagali. To je bilo takrat, ko se je vršila povest o »Miklovi Zali.«

Zvirtala je pogledal neverno na angela. Saj je bil še mlad, komaj dvajset let.

Angel se je nasmehnil, ker je spoznal, zakaj se gre.

»Tukaj v nebesih se nič ne staramo,« je rekel.

Zvirtalo je bilo nekoliko sram in je odvrnil: »Saj ni čudno. Kako bi človek takoj vse razumel, kako je v nebesih? Saj še na zemlji ne zastopiš vsega, kaj šele v nebesih!«

»No, pojdi,« reče mu angel in stopi sam naprej.

Gresta po široki ulici (kakor je Dunajska cesta v Ljubljani), po obeh straneh stoje srebrne hiše, kjer svetniki prebivajo. Slednjič prideta pred zlato hišo, a pred hišo sedi na klopici Bog oče in kadi iz pipice.

Zvirtala ga pozdravi in mu seže v roko, Bog oče pa pokima z glavo.

Okoli stoje angeli, majhni in veliki, arhangeli v zlatih opravih, svetniki, svetnice in vsi drugi nebeški prebivalci, moški, ženske, bab pa, da strah! Od vseh strani so prišli poslušati godbo. Strašna gneča je bila, tako so se tiščale te duše druga v drugo.

»No,« izpregovoril je Bog oče, »Zvirtala, zaigraj.«

A Zvirtala se je spet poklonil Bogu očetu in rekel: »Vas lepo pozdravljam, nebeški gospodar! Ali ne veste, če ni tu kakšnih mladih Gorenjcev v nebesih?«

»Čemu pa?«

»Ker, če bi zaplesali, bi se bolje zaigralo.«

Bog oče se je nasmehal in takoj dal znak dvema angeloma. Angela stečeta, a se vrneta kmalu sama.

»Nekaj jih je, toda starih,« sporoči angel.

»Kaj bo to,« reče Zvirtala, »ali bodo starci plesali? Kje so pa mladi? Saj se vendar včasih zgodi, da tudi kdo mlad umrje.«

Sveti Jurij pa reče:

»V vicah bi jih bilo treba iskati.«

»Saj res! To ste pa vi, stric, dobro povedali! V vicah!« reče Zvirtala. »Tam bodo! Tam jih bo celo krdelo! Že vem: Mačkov iz Trzina, ki ga je ubil Brenk iz Mengša pri Vinčarjevi Jerici. To je bil tat! Stari Keber iz Topol — obesili so ga na Ljubljanskem gradu — on je v življenju ubil trinajst oseb, kakor je sam priznal. Ta bo pa najbrže v peklu? Orehovčev France, ki ga je voz potlačil nekje gori pod Motnikom. Strašno se je rad pretepal — eh, če bi ta prišel! Sto vasi daleč ni nobeden bolje plesal od njega!«

Bog oče je pa mahnil z roko.

»Zaigraj!«

»Kaj pa?«

»Rokovnjaško.«

»Če rokovnjaško, bom pa rokovnjaško.«

Zvirtala prime za harmoniko, poskusi s prsti na tipkah, potegne najprej narahlo, potem pa krepko in zapoje zraven:

»Hej, Janček, srček moj, kam dal si pušlec svoj, ki sem ti ga dala?«

nebo! Kdo drug kakor ravno gospod poslanec Grafenauer!

Kdo drug je zaradi škandalov na celovškem kolodvoru vzdignil v državnem zboru v prilog koroškimi Slovencem toliko prahu, da je — menda prvič — združil za svoj nujni predlog vse Slovane, tudi Poljake, in je le malenkost manjkala, da vlada ni podlegla, kdo drug je bil to, če ne poslanec Grafenauer?

Kdo drug je spravil koroško vprašanje v državnem zboru v resen tir in ponovno celo v ospredje, tako da računajo vlada in nemški nacionalci prav resno na dejansko spremembo v deželi, če ne zopet poslanec Grafenauer, o katerem se je obrekovalc drznili trditi, da ni nič delal za Korošce?

Kdo drug je prvič v državnem zboru zamašil kričavam koroškim nemškim nacionalcem usta, če ne poslanec Grafenauer, in to tako, da mu je celo vodja koroških poslancev, poslanec Dobernig, priznal, da misli prav resno na spravo s Slovenci?

Kdo izmed slovenskih poslancev je govoril tolikrat in s takim uspehom proti sedanjim, Slovincem sovražni vladi in v prilog koroških Slovincem, kakor ravno gospod poslanec Grafenauer?

Ali je »Narodov« člankar ves ta čas prespal? Ali ni vzel v roko vsaj »Mir«, v katerem so bili objavljeni izborni Grafenauerjevi govori, h katerim mu je čestitala slovenska opozicija? Grafenauer si je ravno z govori, s katerimi je na tak duhovit način naskočil nemškonacionalno trdnjavo na Koroškem, pridobil na Dunaju slavo in ime enega izmed najboljših govornikov in za nemške nacionalce najnevarnejših nasprotnikov.

Zato pa tudi ni imel kot poslanec shoda — katerih je priredil v svojem življenju toliko kot noben koroški in noben slovenski poslanec — na katerem ne bi mu bili volivci z navdušenjem in soglasno izrekli svojega neomajnega zaupanja!

In sedaj se drzne grdi »Narodov« lažnik zapisati besede: »V nobeni občini svojega volivnega okraja ne more dobiti zaupnice. To je žalostno znamenje!«

Pa tudi hinavski zna biti ta člankar! Najprej pretaka bridke solze, da znamo koroški Slovenci izgubiti svoj edini mandat in za ta slučaj dela brez vsakega dokaza odgovornega gospoda poslanca samega, a pozneje pove: »Socialni demokratje so postavili za kandidata Sittarja iz Borovlj. Zanj bodo glasovali ne samo socialni demokratje, marveč tudi nemški nacionalci in tudi mnogi slovenski kmetje itd. In da ne bi nihče dvomil, da hoče člankar nahujskati proti Grafenauerju slovenske liberalce koroške, ki jih je sicer peščica, je zapi-

Oh, šel sem na vojsko,
je padel mi v vodo,
tvoj pušlec, duša moja!»

in potem dalje tisto:

»Hej, vodja, vodja naš,
dobre fante pod seboj imaš!»

in potem:

»Hej, rokovnjači plešejo!»

tako je izigral vse, čisto do konca.

Bog oče pokima z glavo. Všeč mu je bilo. Kaj pa šele svetniki, angeli in zveličani! Kar niso mogli dosti pohvaliti Zvirtalovega igranja. Zvirtala je bil pa tako vesel te hvale, da so mu stale brke pokoncu.

Pa šele potem! Bog oče je šel v svoje stanovanje, zdaj so pa začeli svetniki, svetnice, angeli prositi Zvirtalo: »Igraj! Igraj! Igraj! Kaj pa peti znaš?»

Zvirtala pa nič ne odgovori, ampak za-
poje takoj po gorenjsko:

»Kaj nam pa morejo, kaj nam pa morejo,
ker smo vesel?»

svetniki pa vsi: »Ah, ah! Kako je lepo! Ah,
kako je ginljivo! — — —«

Tako je Zvirtala igral in pel v nebesih.
A kaj se zgodi! Sveti Jožef, Jezuškov varih,
gre po nebu in nese v rokah malega Jezuščka.
A tu zasliši neko dušo, ki poje še z otročjim glasom:

»Sem fantič star komaj osemnajst let,
me cesar hoče k vojakom imet!»

sal: »Od nas koroških naprednih Slovencev pač ni mogoče zahtevati, da bi se po teh izkušnjah vneli za Grafenauerja.«

Ne Grafenauer sam, ampak slovenski koroški liberalci bi bili krivi, če bi izgubili koroški Slovenci svoj mandat in sicer potem za vedno! Seveda člankar ni mogel ostati samo pri lažeh zoper vzvišeno osebo gospoda Grafenauerja, ampak je vrh tega še trdil, da so volili gospoda Grafenauerja — socialni demokratje. Kateri pa, naj navede samo nekaj imen! In o gospodu dr. Brejcu ve povedati, da je govoril na zaupnem shodu na Trati pri Borovljah, da je vseh naprednih Slovencev na Koroškem samo en tucat in da nimajo nič govoriti in še manj komandirati. Ker je skušal neki liberalni študent nahujskati tamošnje narodnjake zoper poslanca Grafenauerja v slučaju, če na Štajerskem ne bodo tisoči in tisoči kmetov hoteli postaviti za kandidata gospoda senatnega predsednika dr. Ploja, je gospod dr. Brejce popolnoma pametno povedal, da par tucatov volivcev v Glinjah vendar ne more komandirati tisočev kmetov na Štajerskem. Seveda so tamošnji narodnjaki temu pritrdili in dali besedo, da bodo šli za Grafenauerja v volilni boj, in mi vemo, da bodo kot možje to dano besedo tudi možko držali!

Če bi torej propadel slovenski koroški kandidat za državni zbor, ne bi bil »v tem slučaju izgubljen edini slovenski mandat na Koroškem po zaslugi izdajalcev, ki jih vodi dr. Šusteršič,« kakor piše člankar, marveč le **po zaslugi liberalnih narodnih izdajalcev, ki jih vodi »Narodov« člankar!**

Vsak resen politik ve, da socialni demokratje za enkrat v slovenskem volilnem okraju kot mogoči zmagovalci proti slovenski stranki sploh ne pridejo v poštev, ampak le nemški nacionalci, oziroma nemškutarji. In tem menda hoče dati korajže, ker jim že pojema sapa. Povemo mu, da je njegov trud zaman!

Vsekako pa kličemo tega »naprednega koroškega Slovence« na odgovor! Naj podpiše svoje ime ali naj stopi — ne pred »Narodove« čitatelje, ampak — **pred slovenske volilce! Naj pa si izvoli kraj, kjerkoli hoče! Povsod nas bo našel pripravljene, in videl bo, kako bomo obračunali z narodnim izdajalcem!**

Volilno gibanje.

Zaupni shod v Hodišah.

V nedeljo, dne 30. aprila, dopoldne sta imela napovedan volilni shod v Hodišah v celovški okolici gospoda dr. Brejca in monsignor Val. Podgorc. Silno slabo vreme pa ju je zadržalo, da nista mogla priti z izvoščkom pravočasno na shod. Tako je mnogo ljudi odšlo. Vsled tega sta imela potem zaupen shod, na katerega sta

Sveti Jožef poslušaj, a z druge strani zasliši neko možko dušo, ki poje z basom:

»Ti si moja, Minka, moja,
ti si moja, jaz sem tvoj!»

Komaj se je sveti Jožef ozrl proti oni strani, odkoder je zvenelo to petje, kar je zaslišal od tretje strani visoko gori nad glavo z angelskim tenorom, to pa tako visoko, da je kar donelo po nebu:

»Naj strela ga zadene,
pastirja tistega,
ki svoje ovce žene
na mojo trato past!»

Sveti Jožef se prime za glavo! »Raca na vodi!« — reče — »kaj pa je to?!«

Teče k svetemu Petru. A tu, na prostoru, kjer bi se imele zveličane duše učiti angelskih pesmi, ne stoji v sredi angel Gabriel z zlato paličico in trobento, ampak Zvirtala sedi na stolu in igra, okrog njega pa duše, možke, ženske in angeli, že precej izurjene v zboru:

Pojdimo domov — noč je temna,
da bi zastoj — nam ne prišla,
pri cesti krčmar — denarce ima,
mi smo korenjakj — naj nam jih da!»

»Jezus Kristus!« zakričal je sveti Jožef in tekkel, kar je mogel k svetemu Petru: »Kaj pa je to?«

(Dalje.)

pa prišla tudi dva — nezaupnika — učitelja. Gospod dr. Brejca jima je povedal, da je shod zaupen; ker pa tega nista razumela, ju je vprašal, če se smatrata za slovenska zaupnika. To pa sta razumela in šla. Pri odhodu ju je dr. Brejca povabil na volilni shod, ki se bo vršil v Hodišah. Shod zaupnikov je bil prav živahen.

Shod zaupnikov za beljaški okraj

je sklical v nedeljo popoldne, dne 30. aprila, v Podravlje strankin voditelj gospod dr. Brejca. Shod je bil kljub skrajno slabemu vremenu zelo dobro obiskan, le iz zgornjega okraja je bilo manj zastopnikov. Soglasno in z velikim navdušenjem so zaupni možje na predlog gospoda župnika Gabrona sklenili predlagati »Osrednjemu volilnemu odboru za Koroško« kot slovenskega kandidata za beljaški okraj gospoda **Matijo Vošpernika**, župana v Vernbergu. Vsi zaupniki so izrazili, da bodo šli zanj z največjim navdušenjem in z najživahnejšo agitacijo v volilni boj kot protest proti meščanskemu beljaškemu kandidatu, verskemu odpadniku in profesorju dr. Angererju. Kmetje bodo dali svoje glasove svojemu kmečkemu kandidatu!

Nemškonacionalni kandidati na Koroškem.

Minoli petek je bila objavljena oficialna kandidatna lista nemškonacionalne zveze. Na Koroškem kandidirajo: V Celovcu Dobernig; v celovški okolici: Lučovnik, Volšperk; Leopold Pongratz; Št. Vid: Alojzij Pirker; Beljak; dr. Angerer; Šmohor; profesor dr. Waldner in Špital: dr. Steinwender. Zanimivo je, da se nemški nacionalci niso upali v tej listi objaviti tudi svoja dva kandidata, ki so ju postavili v nedeljo prej na Mostiču: velikovškega pivovarnarja Nageleta in potovalnega učitelja in slovenskega renegata, to je nemškutarja Schumyja. Najbrž se bojijo za Nageletov mandat in bodo ljudem hlinili, da Nagele ne kandidira kot nemški nacionalc, ampak kot agrarec. O Schumyju pa itak vedo, da bo padel kakor je dolg in širok. Da bo dobil malo več glasov, bo gotovo sleparil okoli kot samostojni kandidat agrarcev!

Volilni imeniki so že razpoloženi!

Volilci! Zaupniki! Na delo takoj, da ne zamudite časa za reklamacije! Vsak dan je dragocen, ker je čas za reklamacije določen samo na 14 dni od tistega dneva, ko je bil volilni imenik v dotični občini razpoložen!

Kdo sme reklamirati?

Samo volilec!

Nekatera okrajna glavarstva določajo, da smejo volilci reklamirati samo v domači občini. Postava je v tej točki nejasna. Izogibajte se vsakih preprirov in reklamirajte vsak v svoji občini.

Pač pa sme volilni imenik vpogledati vsakdo,

tudi nevolilec, iz domače ali tuje občine.

Volilni imenik mora ležati na vpogled v **občinski pisarni**, in sicer **vsak dan** toliko ur, kakor je okrajno glavarstvo določilo. To se mora tudi razglasiti. Berite razglas na občinski deski!

Reklamirajte se za vsakega volilca posebej.

Reklamacije se vložijo pri županu, razsodi pa o njih okrajno glavarstvo. Zoper odločbo okrajnega glavarstva je odprta pritožba na deželno vlado.

Če se hoče koga »notri« reklamirati, priložiti je treba listine, na koje se volilna pravica dotičnika opira. Če drugih listin ni dobiti, bodo mnogokrat služile pismene izjave občinskega ali župnega urada, gospodarja, sosedov itd.

Za »ven« reklamiranje ni treba nobenih dokazov navajati, preiskati se mora v tem slučaju vse uradno, kar se v reklamaciji trdi.

Vzorec za reklamacijo:

Gospodu županu
v Šmihelu.

Iz priloženega krstnega in domovinskega lista (delavske, poselske knjižice) se razvidi, da sem več kot 24 let star in avstrijski državljan. Znano je tudi, da v tej občini že več kot eno leto stanujem.

Zahtevam tedaj, da se me vpiše v volilni imenik za volitev državnega poslanca in

v ta namen to mojo pritožbo predložil c. kr. okrajnemu glavarstvu v Velikovcu.

V Šmihelu, Podpis.

Vzorec pritožbe na c. kr. deželno vlado:

C. kr. okrajno glavarstvo
v Velikovcu.

Z odločbo z dne 1911, št., se moji pritožbi, da naj se me vpiše v volilni imenik šmihelske občine za državnozbornsko volitev, ni ugodilo.

Zoper to odločbo vlagam sledeči
priziv

na c. kr. deželno vlado v Celovcu.

(Tu se na kratko navedejo razlogi priziva.)

Ker je torej dokazano, da imam volilno pravico, prosim, da se prizivu ugodi in potrebno ukrene, da se me pravočasno vpiše v volilni imenik šmihelske občine za državnozbornsko volitev leta 1911.

V Šmihelu, Podpis.

Reklamacije, pritožbe in priloge so kolka proste.

Pazite na nasprotnike, kaj delajol!

Vsak slučaj nepravilnosti naznanite predsedniku osrednjega volilnega odbora gospodu dr. Brejcu.

Pišite pridno v »Mir«, da se sproti temeljito pobijejo vse laži in neumnosti, ki jih nasprotniki trosijo o slovenski stranki in slovenskem kandidatu Grafenauerju. kajti ni je oslarije, ki bi je nasprotniki Grafenauerju ne obesili na vrat. Tem klevetnikom je treba krepko dati po zobeh, treba jim potegniti krinko z obraza, da bo ljudstvo spoznalo vso njih grdo lažnjivost in neumnost.

Stranka neumnih lažnikov.

V vsakem kraju si bodo nemčurji izmislili kako novo laž zoper poslanca Grafenauerja, da bi zmagali. Pri št. Primožu sta gospod poslanec Grafenauer in gospod Smodej priredila lepo uspelo zborovanje, kakor je »Mir« že poročal. Nekdo pa je, kakor se nam poroča, v sosedni fari že iztrobil laž, da so kmetje svojega kandidata — nagnali. Ko bi nemčurji le tako zabiti ne bili! Če že hočejo na povelje celovških nemških nacionalcev na vsak način lagati, potem si naj izmislijo vsaj kako bolj pametno laž! Ko bi se tudi kaj takega zgodilo, da bi pijana druhal napadla našega vrlega kandidata, ali bi bila to sramota za kandidata? Najpoštenjšega človeka se lahko napade; anarhisti so celo napadli že presvetlega cesarja. Seveda so v št. Vidu vrli, zavedni in značajni možje. Saj se pri občinskih volitvah nasprotniki niti na dan niso upali! Krepke pesti slovenskih mož bi bile nemškonalnega nemirneža, če bi se bil pojavil, takoj posadile pod kap. Vse laži ne bodo nič pomagale. Schumyju se še sanja ne, kako sramotno bo propadel! V slovenskem volilnem okraju nikdar več ne bo zmagal kak **narodni odpadnik, ki nosi na čelu pečat izdajstva, Judežev in Efiijaltov znak!**

Volilni shod v Prevaljah.

v nedeljo, dne 30. aprila, se je sijajno obnesel. Ker je bil gospod dr. Krek zadržan, je prišel na shod gospod deželni in bivši državni poslanec gospod Gostinčar. Govora gospoda Gostinčarja in gospoda Grafenauerja objavimo prihodnjic. Z navdušenjem in soglasno je bila sprejeta sledeča resolucija:

Na sijajno obiskanem volilnem shodu v Prevaljah, dne 30. aprila 1911 pri šteklu zbrani volilci se zahvaljujejo svojemu deželnemu poslancu gosp. Grafenauerju in gospodu poslancu Gostinčarju za njuno obširno in temeljito poročilo, **izrekajo svojemu poslancu neomajno zaupanje** ter ga prosijo, da se še zaneprej tako nevstrašeno bori za pravice Slovencev na Koroškem. Obljubljajo mu, da ga bodo šli na dan volitve soglasno volit! Zborovalci ogorčeno protestirajo proti nečutenim krivicam, ki jih koroška vlada dela koroškim Slovincem. Protestirajo proti neutemeljeni, krivični razpustitvi političnega društva in proti vsem nasilnostim, ki so se godile pri ljudskem štetju. Volilci pozivljajo poslance

»Vseslovenske ljudske stranke«, da se odločno še nadalje borijo za pravice vseh Slovencev ter jim izrekajo popolno zaupanje!

Orožnik kot politični agitator. Iz Železne Kaple smo prejeli poročilo: Da se volitve bližajo, se že pozna. Naš vrli poslanec Grafenauer je pač nasprotnikom trn v peti in bi se ga radi iznebili, zato pa hodijo in lažjo prijazno okoli kmetov in jih vprašujejo, kaj je napravil kmetov in jih v korist in ali ga bodo spet volili. In to delajo ljudje, ki so poklicani, da skrbijo za red in mir, to so **orožniki**. Eden se je namreč drznil radi volilnega shoda, ki ga je imel gospod poslanec na Obirskem, vprašati, ali je shod napovedan in kaj je vse g. Grafenauer govoril. Ali dotični ne vé, da ob času volitev ni treba naznanjati volilnih shodov? Dotičnemu rečemo, naj pusti kmete pri miru in naj se ne vtika v stvari, ki ga čisto nič ne brigajo. Kmetje dobro poznajo g. Grafenauerja in tudi vedo, da boljšega poslanca imeti ne morejo. Ni treba se Grafenauerju samemu ponujati, to morajo nasprotniki storiti, ki o čem drugem na shodih nimajo govoriti. Tako se začinja torej pri nas volilna borba. Naš vrli Grafenauer pa naj zmagal!

Vogrče. (Zaupni shod.) V nedeljo, 23. aprila se je po sv. maši pri »Škofu« vršil dobro obiskan shod zaupnikov blaške občine za bodoče državnozbornske volitve. V živih barvah nam je dr. Brejc narisal vse vnebokričeče krivice, ki smo jih koroški Slovenci dosedaj pretrpeli od strani nacionalnih Nemcev, uprav mojstrsko nam je opisal vso nadutost in nesramnost nemških nacionalcev, ki se slovenkemu kmetu v obraz laskajo, za hrbtom pa se mu, če potegne ž njimi, v pest smeji, pojasnil nam je razpust državnega zbora in konečno bodril zaupnike k neumornemu delu za našega vrlega in velezasluznega kandidata Fr. Grafenauerja. V splošnem navdušenju so se zaupniki razšli polni poguma in sveže moči za bližajoč se težki volilni boj. Našemu neutrudljivemu vojvodi dr. Brejcu pa vsa hvala in čast za njegov napor in neutrudljivo delavnost!

Dnevne novice in dopisi.

Umril je v Ljubljani gosp. Arnošt Windischer, trgovec, ena izmed žrtev znanih septemberskih dogodkov v Ljubljani. Pobrjala ga je jetika. Dalje časa je bil vsled septemberskih izgredev v zaporu.

Protestno zborovanje ljubljanskega krščanskomislečega ženstva zoper demonstracije, ki so jih priredili ljubljanski liberalci zoper nune in krščanskomisleče volilke, se je vršilo minuli četrtek v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union«. Okrog 3000 žen iz vseh slojev je bilo navzočih. Govoril je načelnik Slovenske Ljudske Stranke, gosp. dr. Šusteršič, ki je imenoval napad na nune organiziran od narodnonapredne stranke in premišljeno prirejen. Ostro je ožigosal tudi varnostne oblasti, ki so se izkazale kot malomarne. Podal je tudi sledečo izjavo: »Zvršilni odbor S. L. S. je predvčerajšnjim zaradi označenih nedeljskih dogodkov, zaradi napadov na redovnice in drugo krščansko ženstvo sklenil **političen bojkot liberalne stranke**. Kdor hoče z nami govoriti, naj se loči od te stranke. Od te stranke mora proč, jasno in nedvoumno in v dejanju, kdor se hoče s poslanci S. L. S. zgovarjati o javnih zadevah. Tu se gre za javno moralo. Sklep S. L. S. se bo izvajal dosledno, da se bo, ako bi prišla deputacija, v kateri bi bil kak liberallec, reklo: Govorili bomo z vami, ampak liberallec prej ven! Rekli bomo liberalcu, naj gre k liberalnim poslancem ter naj tam išče pomoči. Kdor se ne loči od liberalne stranke, nima pri nas nič opraviti. Mi bomo strogo izvajali ta princip povsod, kjer imamo moč.« Kdor vé, kaj pomeni za uradništvo, ki tvori sedaj jedro liberalne stranke, političen bojkot vladujoče stranke v deželi, bo rekel: Če si S. L. S. izbere pri bodočih državnozbornskih volitvah primerne kandidata, bo izvoljen! Na shodu je bila sprejeta sledeča resolucija: »Krščansko ženstvo v Ljubljani protestira ogorčeno zoper podlo in lopovsko obnašanje liberalne druhal dne 23. aprila t. l. napram ženskim volilkam vobče, zlasti pa napram redovnicam! — Istotako protestira najodločneje zoper podlo in surovo žaljenje krščanskega ženstva po

liberalnih listih. — Krščansko ženstvo se izreka solidarno in izjavlja, da ne miruje, dokler se ne stre sodrga, ki je v sramoto Ljubljani in njenemu prebivalstvu.«

Blamirane »Freie Stimmen«. »Fr. Stimmen« so objavile z dne 29. aprila sledečo »novico«: »Slovensko-klerikalen shod zaupnih mož se je vršil v četrtek v Celovcu. Ta je bil sestavljen iz približno dvajset slovenskih župnikov in kaplanov iz celovške okolice; tudi gospasveški dekan je bil med njimi. Veliko besedo je imel bindišarski »Losgeher« (zares klasična nemščina! Ured.) in prihodnji škof po dr. Brejčevi milosti, Ehrlich. Kaj so na tem praslovenskem koncilu zvalili, nam ni znano. Najborž so bili »k večji časti božji« zopet enkrat Nemci v jezikovno mešanih okrajih »uničeni«. Hvala Bogu pa, da imajo koroški Nemci tako trdovratno življenje, da se jim ni treba bati izprijenega slovenskega agitacijskega duhovništva. Nasprotno, bolj ko ti delajo, tembolj se slepcem odpirajo oči.« — Tako »Freie Stimmen«. Za počt! V četrtek se sploh ni vršil noben — shod zaupnikov, ampak so imeli duhovniki, ki so v sodaliteti (bratovščini) presv. Srca Jezusovega, svoj navaden mesečen setanek na katerem se pa ne razpravlja o političnih zadevah, ampak samo o dušnopastirskih. Celo poročilo v »Fr. Stimmen« je torej zlagano. Mora biti že huda suša, da nimajo kaj resničnega poročati. Shod zaupnikov za celovško okolico se bo šele vršil in štimcam smemo povedati, da bo na tem shodu najmanj petkrat toliko kmetov, kakor so one naštele v četrtek duhovnikov. Javnost zopet lahko spozna, kako pri »Freie Stimmen« fabricirajo razne vesti in koliko verodostojnosti jim je pripisati. Na dotičnem sestanku tudi ni poročal g. dr. Ehrlich, ampak gospod župnik Limpel. Psovko, da je vzorna slovenska duhovščina izprijena, more pa zapisati le kak fanatičen nemškonalni in od vere odpadli lump! Res, čimbolj bodo nemški nacionalci lagali, tembolj se bodo nemškutarskim slepcem odpirale oči.

Rdeči praznik, prvi maj, v Celovcu je vedno klavernejši. Kljub temu, da je bilo popoldne lepo vreme, niso hoteli voditeljki ker jih je bilo sram, s takšno procesijo prikazati se na ulico, kakor so storili druga leta, in hoteli ostati rajši v hotelu Grömmert. To pa tistim, ki so že imeli rdeče ovenčana kolesa in rdeče nagelčke na prsih, nikakor ni bilo prav! Zato so končno ob treh popoldne sklenili, da pojdejo! Bilo je vseh skupaj okoli 200, polovico laških zidarjev, nekaj ženstva in voditeljev, ki se od stranke živijo. Lukasa in Rieseja ni bilo videti; menda ju je bilo sram stopati poleg laških polentarijev. In tudi drugo delavstvo, čeravno je precej rdeče organizirano, se je od strani posmehovalo. Kakor vsako leto, tudi letos ni ostalo brez tepeža. Letos so se dali celo že prej, predno so naredil marš po mestu. Eden je bil čisto ovenčan, kakor licenciran vol, držal je steklenico ta zelenega v rokah in vpil na čast prvemu majniku. Kolikokrat so si pa popoldne segli v lase, še ni znano.

O ljudskem štetju na Koroškem. »Kako pa ste se Vi dali zapisati v števno polo?« je vprašal neki celovski gospod svojega sorodnika, ki je kmet ne daleč od Celovca. — »Nemško!« se mu odreže ta. — Ker je pa bilo celovškemu gospodu dobro znano, da omenjeni kmet govori nemščino zelo težavno, in sicer le v nujni potrebi, slovensko pa vsak dan s svojimi domačimi, ga vpraša: »Kako pa govorite pri Vas doma?« — »Kakor pride, slovensko ali nemško.« mu odgovori kmet. Ko ga še natančneje izpraša, kako občujejo žena, otroci in posli med seboj, prizna kmet šele, da izključno slovensko. Nato mu reče celovski sorodnik: »Potem pa niste prav napovedali.« — Bolj žalostnega menda ni, kakor da se dá človek ob zdravni pameti tako daleč zapeljati, da se začne svojega materinega jezika sramovati!

Velikovec. (Schumy obsedel) Kakor se sliši iz zanesljivega vira, so bili naši slovenski renegati — sami se imenujejo »zeleni agrarci«, nekateri jim pa tudi pravijo kuščarji — pri zadnjem zaupnem shodu nemških nacelnov na Mostiču vsi za kandidaturu nemškutarskega potovalnega učitelja V. Schumyja. Seveda jih je pripravil za to — Schumy. Toda vstali so tudi zastop-

niki iz popolnoma nemških okrajev Stari dvor in Svinec in odločno izjavili, da **Schumyja ne marajo**; in Schumy je moral izjaviti, da ne kandidira v velikovškem okraju. O joj! Tisti, za katere je delal, ga ne marajo. Kaj ne, g. Schumy: »Undank ist der Welt Lohn«? Tako se godi narodni izdajci. Še Nemci ne marajo brez znančajeve! Mežnarjev Zepi v št. Stefanu si naj to zapiše za svoja nemškutarska ušesa! Toda blamaže še ni zadosti. Schumy sedaj kandidira v slovenskem — Grafenauerjevem okraju. Pa — če že Nemci koga ne marajo, ki jim je vsak naroden odpadek dober, bodo tembolj Slovenci takega vrgli na smetišče!

Velikovec. (Nemška nesramnost) Zadnji petek, dne 28. aprila, je bil pri nas nabor. Med fanti je neki zaveden Slovenec nosil slovensko kravato. Štirje nemški pobalini iz Pustrice ga brez vsakega povoda zgrabijo, mu strgajo kravato in vržejo na tla. Morebiti bi se bilo zgodilo še kaj hujšega, ako bi ne bili žandarji preprečili. Tako daleč smo torej prišli z nesramno hujskarijo lutrovskih časopisov »štince«, »Bauernzeitunge« in šnopsarskega »Štajerca«, ki vedno hujskajo zoper Slovence. Kaj, če bi Slovenci začeli trgati nemškutarjem razne izzivajoče znake z njih prs in klobukov? To je sad nemškonacionalne vlade, ki z vsem svojim aparatom, zlasti pa s pomočjo nemških uradnikov in učiteljev umetno goji in vzdržuje nemškutarijo. Slovenci, vrnimo pri prihodnjih volitvah z glasovnico v roki nam sovražnemu nemškonacionalnemu vladnemu zistemu s tem, da bomo vsi složno nastopili zoper nemškonacionalnega kandidata. Krivica mora enkrat pasti!

Šmarkež pri Škocijanu. (Sv. Marka dan.) Gospod urednik! Dovolite mal prodorček mojim vrsticam. Hočem poročati, da smo v torek, dne 25. aprila, videli prihajati v našo cerkev tri velike procesije, in sicer iz domače župnije ter iz sosednje Dobrlevasi in Kamena. Sledile so tri sv. maše. Prejšnji dan, na Jurjevo, so šli naši škocijanski župljani v številni procesiji prosit dežja in se poklonit Kristusovemu vojščaku, sv. Juriju, na prijazen hribček. Obe imenovani cerkvi sta podružnici škocijanske župnije. Kljub razdalji sta si ti dve podružnici baje v ožjem stiku kot ostale podružnice naše župnije. Pisec teh vrstic je slišal o tem sledečo zanimivo vest. Zidal je obe cerkvi ob istem času isti mojster. Imel pa je samo — eno kladivo v porabi pri obeh stavbah. To kladivo so rabili delavci dopoldan v Šmarkežu, popoldan pa na št. Juriju. Da bi ne bilo treba kakemu letaču brusiti vsak dan pet po gori s kladivom, so istega opoldan zagнали po zraku iz Šmarkeža na goro šentjursko, zjutraj pa iz št. Jurija nazaj na Šmarkež. Tako je delo lahko sorazmerno na obeh krajih napredovalo. Kladivo metati tem stavbenikom ni delalo posebnih preglavic, ker so za istega časa živeli »hajdi«, ki so bili zelo močan rod in so nas prekašali v velikosti za najmanj polovico. V šmarkežkem cerkvenem stolpu je vzdana v spomin glava takega »hajda«. — Zadnje nedeljo je okrepčal blagodejen dežek naša polja. Mnogi izmed nas želé, da bi nam, zapuščenemu »bleku« škocijanske župnije, tudi porosil osvežujoč dežek v obliki poučnega shoda in narodne veselice od strani škocijanskega »Bralnega društva«. Da bi le! — Vam dobro znani kmečki fant.

Želinje pri Velikovcu. (Priporočilo.) Gospod Matija Piuk, po domače Tičan, sedaj v Klopcah pri Velikovcu, je napravil podpisanim posestnikom skupno vodno moč, ki nam goni mlatilnice in slamo-reznice. Lahko se porabi tudi za domači mlin. za stiskalnico (prešo) itd. Vse to, vodovod, veliko kolo in druge naprave je zgoraj omenjeni mojster napravil tako dobro, da ga vsakemu, ki bi napravljaj kaj enakega, toplo priporočamo. Zgradba je močna in se žene obenem tako lahko, da je potreba le malo vode. O potrebi bomo lahko vsi trije naenkrat uporabljali vodno moč. — Štriholče, dne 23. aprila 1911. — Andrej Matt, pd. Rudolf. Pavel Kumer, pd. Šitlar. Franc Korak pd. Črepan.

Obirsko. (Cerkvena slavnost.) Na belo nedeljo je blagoslovil č. g. Huter, beneficijant v Kortah, dve novi podobi v naši župni cerkvi, namreč podobo Srca Jezusovega in sv. Antona puščavnika. Podobi je

izdelal naš rojak g. Goleš v Pliberku. Priznati se mora, da se je tudi to pot pokazal mojstra, ker so podobe res lepo in poceni izdelane. Popravil je za našo cerkev že lani dva tabernakelna, ki tudi govorita o mojstrski umetniški roki g. Goleša. Priporoča se. — Staneta pa podobi: sv. Anton, 1 m velik, z bogato pozlačenim baldahinom, 140 K; podoba Srca Jezusovega s stoljalo, tudi bogato pozlačeno, 110 K. — Pristopilo je isto nedeljo 21 otrok k prvemu sv. obhajilu.

Črna. (Električna luč) bo posvetila v kratkem v naši vasi. Imeli smo že to luč, toda uničil jo je pred letom ogenj. Sedanja elektrarna bo last Jan. Hobel, pd. Matevža. Napravo elektrike je prevzela elektrotehnična družba Weitzer v Celovcu, ki je že priprave za električni tok instalirala po več hišah.

Medgorje. (Dva pogreba.) Dne 21. aprila je bila tu pokopana pd. Martinova hči Jerica Kramar, stara še ne celih 29 let, bolehalo je na jetiki. — Pokopan je bil tudi 24. aprila pd. Blažičev stric Ožbolt Žnegel iz pokrške fare, star ne celih 59 let. Umrl je na vnetju pljuč. Mož je bil odločen katoliški Slovenec. — N. v m. p.!

Bekštanj. (Nemškonacionalna ošabnost.) 24. m. m. sem imel izvanredno čast priti v doliko s c. kr. uradnikom na železniški postaji v Mlinarah. Kakor sem se mogel prepričati, je našla arogantna gospodična na celovškem kolodvoru že celo v naši, lahko rečem, popolnoma slovenski občini, prav vernega učenca. Na prošnjo: »Prosim, Beljak glavni kolodvor!« mi odgovori: »Wohin?« Jaz nato: »Beljak glavni kolodvor!« »Wohin?« »Beljak!« Nato me vpraša: »Warum reden Sie nicht deutsch? Wenn ich sonst deutsch verkehre in meinem Amte, werde ich auch mit Ihnen.« Na moj odgovor: »To je moja stvar. Zakaj je dvojezični napis na postaji? Če se na slovenski zemlji ne bodem posluževal svojega materinega jezika, kje pa potem,« mi je sicer dal zahtevani listek, ali ta slučaj zopet kaže, kakšen duh veje med uradništvom, nastavljenim v popolnoma slovenskih krajih. Ali naj se Slovenec res pusti še celo na slovenskih tleh šikanirati od vsakega, z ljudskim denarjem plačanega č. kr. uradnika? Kaj nas to briga, kako uradnik sicer v svoji službi občuje, pravico imamo po § 19. držav. temeljnega zakona, da se v javnih uradih poslužujemo svojega materinega jezika, in te pravice si ne pustimo vzeti. Mogoče sega moč puhle, a skrajno ohole bekštanjske nemškutarije in rakovega »fortšrita« še celo v c. kr. urade? Mogoče dobiva dotični uradnik svoja službena navodila v Mlinarah, glavnem gnezdu nemškutarstva? Čudno bi ne bilo, če bi šulvereinska in Südmarkina zborovanja rodila tudi tak sad. Če sem prej na slovensko zahtevo vedno takoj dobil listek, zakaj in odkod sedaj ta izprememba? Lahko si domišljujete, da so Mlinare že nemška posest, a dejansko še niso. Ta slučaj je sad hujskarije priseljenih tujcev. Potem pa pridejo in hlinijo miroljubnost in kažejo na Slovence domačine, ki se trudijo ohraniti domačo grudo domačinom, češ, glejte jih »die windischen Hetzer«, »die Finsterlinge«. Slovenci pa, oziroma »die deutsch-freundlich gesinnten Slovenen« drviyo čez drn in strn za njimi proti lastnim bratom in sami pripravljajo pot tujcu, ki se zajeda v njihovo srce. Odprimo oči!

Cerkvene vesti.

Prezentiran je za župnijo št. Rupert pri Beljaku čast. gospod Tomaž Klampferer, mestni kaplan v št. Vidu ob Glini.

Prestavljena sta čč. gg. kaplana dr. Janez Dillinger iz Zgornje Bele v št. Lenart v Labudski dolini; Janez Hofstätter iz št. Lenarta v Zgornjo Belo.

V Ameriko so se preselile v nedeljo, dne 30. aprila, tri častite sestre elizabetinke iz Celovca, in sicer: sestra Avguštna Platzer, rojena iz župnije Požarnici (Pusarnitz) na Gornjem Koroškem; sestra Filomena Jug, rojena v Selah (Slovenka) in sestra Gabrijela Lex, rojena na Vrbi ob Jezeru (Slovenka). V severoameriški državi Kanadi hočejo ustanoviti naselbino in delovati v blagor bolnega človeštva. Poročila od tam trdijo, da jih celo protestantje težko pričakujejo. Mil. g. knezo-

škof Baltazar jim je osebno sporočil dovoljenje sv. očeta, jim v krasnih besedah izpregovoril za slovo ter jih blagoslovil za težavno, a v resnici blago delo, katero so prevzele. Vodnik jim je č. g. župnik Jurij Trunk, ki je dobil v to svrhu večtedenski dopust. Božji blagoslov ž njimi!

Majnikovo pobožnost v stolni cerkvi v Celovcu bo vodil č. o. Franc Dutschke iz reda redemptoristov, ki je imel letos tudi pridige pri pobožnosti božje glave pri mestni fari v Celovcu. Pridige bodo ob 7. uri zvečer.

Gospodarske stvari.

Jadranska banka v Trstu — Hrvatska vjeresijska banka v Dubrovniku.

Kakor se nam poroča, sklenil se je v zadnjih dneh spoj (fuzija) imenovanih zavodov na ta način, da Jadranska banka v Trstu prevzame Hrvatsko vjeresijsko banko v Dubrovniku z vsemi podružnicami.

Hrvatska vjeresijska banka v Dubrovniku, ustanovljena leta 1902 s prvotno delniško glavnico 500.000 K, povišala je svoj kapital leta 1907. na 1.000.000 K in leta 1910. na 2.000.000 K, ustanovila je svoje filijalke v Sapljetu, Šibeniku in Zadru in pridobila si je s svojim solidnim poslovanjem in spretnim vodstvom splošno zaupanje merodajnih dalmatinskih krogov. Tudi imenovanje centrale te banke podružnim zavodom avstro-ogrske banke priča o zaupanju tega največjega finančnega zavoda naše monarhije.

S prevzetjem tega zavoda postaja Jadranska banka, v kateri složno deluje slovenski, hrvaški in srbski kapital, največji avstrijski jugoslovanski zavod, povišuje svojo delniško glavnico od 6.000.000 K na 8.000.000 K in računamo li rezervne zaklade in vloge obeh zavodov, bode razpolagala z glavnico nad 30.000.000 K.

Ta korak Jadranske banke, s katerim razširja svoj delokrog iz Trsta, Ljubljane in Opatije na Dubrovnik, Sapljet, Zadar in Šibenik, pomeni velik napredek našega denarstva in zamoremo čestitati upravam obeh zavodov, da so znale podrediti eventualna osebna vprašanja skupnemu koristnemu narodnogospodarskemu cilju.

Jadranska banka, katera je stopila v življenje pred malo več kot petimi leti in imela takrat samo 6 uradnikov, bode zaposlovala sedaj okoli 100 uradniških moči in smo trdno prepričani, da se ji odpira še velika bodočnost.

Raznoterosti.

Izgredi 1. maja v Parizu. Pri majski slavnosti je prišlo med delavci ter kavalerijo do več spopadov. Dopoldne je morala kavalerija trg Konkordije, nad katerim je grupa anarhistov razsajala, izprazniti. Popoldne je hotelo 4000 ljudi, ki so imeli rdeče nageljne v gumbnicah, trg zavzeti, pa se je oborožena sila temu ustavila. Pri tem je bil en policijski častnik v hrbet zaboden, neki drug častnik pa jo je dobil po glavi. Vsega skupaj je bilo ranjenih devet policajev, 25 vojakov, 80 demonstrantov. 100 demonstrantov so zaprli.

Mestni svet sestavljen iz samih žensk. Mesto Hunnwell v Ameriki je menda prvo na svetu, kjer sta mestni svet in vsa uprava v rokah žensk. Te dni se je prvič sestel k seji. Ko je županica prevzela predsedstvo, je najpoprej v ostrih besedah grajala prejšnjo mestno upravo, ki je bila v rokah moških. Z veliko zgovornostjo, kakršne so zmožne le ženske, je nastopila proti igranju v kavarnah, gostilnah in igralnicah. Igralcem je zažugala z velikimi denarnimi globami. — Omenila je tudi, da ima že pripravljen načrt zakona, s katerim se omeji prodaja alkoholičnih pijač ter je povedala, da je že imenovala neko svojo prijateljico za policijsko nadzornico, ki bo pazila na to, da se odpravi vsaka korupcija in vsako izkoriščevanje.

50 otrok zastrupljenih s pokvarjeno jedjo. Iz Berolina poročajo, da je v nekem zavodu v Crefeldu obolelo 50 otrok in postrežnica, ker so zavžili pokvarjene jedi. Dva otroka sta že umrla, trije pa so v smrtni nevarnosti. Drugi bodo najbrž okrevali. Zavod je oblast zaprla in uvedla preiskavo.

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

Tržne cene v Celovcu

dne 27. aprila 1911 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	11	45
Rž	19	—	20	17	—	—
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	18	80	19	80	9	65
Oves	19	50	21	55	7	44
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	28	57	18	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	9	33	4	20
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	—	—	—
" kislo	3	60	5	50	—	—
Slama	3	60	4	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	20	2	40	—	—
" sur. 1 "	1	90	2	—	—	—
Svinjska mast . . . 1 "	2	20	2	30	—	—
Jajca, 1 par	—	12	—	14	—	—
Piščeta, 1 "	2	80	3	40	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	60	2	80	—	—

Zivina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	
" za vožnjo	468	640	—	—	11	5	
Junci	300	—	—	—	4	2	
Krave	280	612	—	—	58	18	
Telice	362	400	—	—	4	2	
Svinje, pitane	—	—	—	—	160	6	
Praseta, plemena	20	74	—	—	362	240	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Loterijske številke dne 29. aprila 1911:

Dunaj 73 50 9 28 76
 Gradec 21 51 57 47 3

Hiša in vrt je naprodaj v Dobravi pri Borovljah. Pripravna je posebno za kakega delavca, ker je ravno vstric tovarne. Proda jo **Jakob Ogris**, zraven vile Čauko.

Učenec

ki je dobro izšolan, se sprejme takoj v **špecerijsko trgovino** v Celovcu. Naslov pove uredništvo „Mira“.

Dva lepa, uvožena mezga

z zaprego in vozom sta za primerno ceno naprodaj. Naslov pove uredništvo „Mira“.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
 (slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5.40, za družnike K 4.—, po pošti 40 vinarjev več.

Ugodno za lesne trgovce, mizarje, tesarske mojstre!

Prodaj pod ugodnimi pogoji svojo žago z vsem prizidanim poslopjem in 1800 metrov sveta. Žaga je oddaljena četrt ure od kolodvora Podgora. Pismena vprašanja naj se naslovijo na posestnika

JOSIP RENKO, trgovec, Borovlje.

Mastin?
 narejen po dr. pl. Trnkóczyju, redilno in varstveno je dosedaj prvo in edino sredstvo. Varuje pred govejimi kužnimi boleznimi, doseže zdrave, močne opitance. Dobiva se tudi v trgovini.

Spominjajte se obmejnih bratov!

Zaloga sukna, platna, modnega in manufakturnega blaga.

Franc Souvan sin
 Ljubljana, Mestni trg 22 in 23.
 Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Hajvečja zaloga preprog.
 Popolne opreme za neveste.

Varno naložen denar!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva ulica številka 7

uraduje ob četrtkih od 9. do 12. ure predpoldnem,
 » 1/2. » 1/2. » popoldne,
 ob sobotah » 10. » 12. » predpoldnem,
 ob nedeljah » 10. » 12. » predpoldnem.

4 1/2 %

Kmetje in kmetice, vlagajte svoje prihranke v svojih zavodih, ker kmet v tujih zavodih ne dobi začasnih posojil, in če jih kje dobi, jih mora predrago obrestovati.

Hotel Trabesinger v Celovcu
 Velikouška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prenočujejo v Celovcu. Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi zakurjeno. Poleti sedi na **senčnatem vrtu**.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Lastnik: **IVAN MILLONIG.**

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

J. B. HAFNER
 :: trgovec z železnino ::

„Pri zlati kosi“ v Celovcu
 Paradeisergasse številka 3, zraven gostilne „Tiger“

priporoča veliko zalogo vsakovrstne železnine, hišno in kuhinjsko orodje, sloveče Bistriške kose, srpe, osla (kamena), motike, žage, pile, trpežno pozlačene nagrobne križe itd. Vse po najnižjih cenah.

Prosim za obilen obisk.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.
 Rezervni fond K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vziđa.

Kolodvorska cesta št. 27.
 Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.
 Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
 Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
 Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu in Sarajevu.
Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.
 Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.